

дозволить формувати всю сукупність інформації (необхідну для складання фінансової звітності і таку, що забезпечуватиме потреби управління) в межах єдиної облікової системи. Сукупність цієї інформації повинна забезпечити інформаційні потреби менеджерів різних рівнів управління.

Практичне впровадження інтегрованої моделі обліку потребує подальших досліджень. Перш за все, слід визначити особливості процесу формування інформації, необхідної для апарату управління шляхом встановлення комунікаційних зв'язків всередині підприємства та з зовнішнім середовищем функціонування, розробити систему внутрішніх управлінських звітів для різних рівнів управління та встановити послідовність трансформації первинної інформації у фінансові, податкові та внутрішні управлінські звіти. Крім того, організація такої моделі обліку на підприємстві є абсолютно неможливою без використання спеціальних комп'ютерних програм. А тому, необхідно розробити перелік вимог до програмного забезпечення інтегрованої системи обліку та дослідити ринок програмного забезпечення на наявність відповідної програми.

Література

1. Бачинський, В. І. Інформаційні та організаційні аспекти управлінського обліку: проблеми теорії та практики // Наукові праці Кіровоградського держ. техн. ун-ту. – 2003. – Вип. 4, ч.1. – С. 89–93.
2. Долішня Т. Організація управлінського обліку: практичний аспект // Формування економічних відносин в умовах становлення ринку: зб. наук. праць ТДЕУ. – 2005. – Вип. 9. – С. 122–127.
3. Ковальчук Н.В. Управлінський аспект бухгалтерської звітності сільськогосподарських підприємств // Аграрна наука – селу : Збірник наукових праць ПДАТА. – 1998. – Вип. 6. – С. 182–183.
4. Тлущкевич Н. Організація управлінського обліку (практика впровадження на сільськогосподарських підприємствах) // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 2. – С. 13–18.
5. Управленческий учет : учебное пособие / под ред. А. Д. Шеремета. – М. : ФБС-ПРЕСС, 1999. – 512 с.
6. Чеснокова С. Ю. Элементы постановки управленческого учета на предприятии // Вопросы экономических наук. – 2006. – № 2. – С. 64–65.

Руслан Бруханський

к.е.н., доцент,

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль

СТРАТЕГІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Чітка спрямованість бухгалтерського обліку на вдосконалення системи управління виробництвом на етапі переходу економіки України до ринкових відносин зумовлює непридатність традиційної облікової служби вітчизняних підприємств, велика питома вага функціонального часу якої затрачається на ірраціональну обліково-контрольну роботу, забезпечення точності взаємозв'язку показників окремих регістрів обліку і т.д., а не на економію і збереження ресурсів. Основним недоліком традиційної облікової служби вважаємо процес фактичного фіксування даних без забезпечення необхідної трансформації з метою вирішення важливих управлінських завдань.

На відміну від провідних держав Західної Європи, формування й розвиток

системи бухгалтерського обліку яких відбувався еволюційним шляхом на протязі століть, в Україні пройшла прискорена реформа на основі оперативних рішучих дій у питанні трансформації чинної облікової системи. Одним з основних принципів концепції реформування вітчизняної облікової системи став поділ традиційного обліку на 2 види: фінансовий і управлінський. Співіснування двох діаметрально протилежних напрямів (новаторського і консервативно-традиційного) породжує суперечності щодо питань доцільності та своєчасності такого заходу, його науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення. Тривалі дискусії в наукових колах з цього приводу продовжуються і сьогодні, однак основою формування Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і нового Плану рахунків став саме розподіл єдиної бухгалтерської системи України на два автономні елементи: фінансовий облік і управлінський облік.

Необхідність впровадження управлінського обліку, як закономірного явища в умовах конкуренції, обумовлена, передусім, потребою у збереженні та нерозголошенні інформації про особливості технології виробництва та комерційної таємниці господарської діяльності.

На нашу думку, при подальшій трансформації вітчизняної системи бухгалтерського обліку слід врахувати основні аспекти обох підходів до реформи. З одного боку, процес інтеграції України у європейський та світовий ринки вимагає відповідного використання міжнародних принципів ведення бухгалтерського обліку з метою усунення непорозумінь, створення єдиної системи інформаційного забезпечення господарської діяльності та залучення додаткових інвестицій. Поряд з цим, вітчизняний облік, характеризуючись рядом значних здобутків і переваг в порівнянні із зарубіжним, володіє реальною можливістю забезпечити управлінські та фінансові потреби підприємств у повній, оперативній і достовірній інформації. Суттєвої трансформації вимагають лише окремі елементи облікової системи. Зокрема, при переході до ринкових відносин виникає потреба визначення прибутковості підприємства не лише після завершення виробничого циклу, що є характерним для існуючої методології обліку, але й отримання оперативної інформації в ході здійснення окремих господарських операцій. Це обумовлено тим, що в сучасних умовах господарювання основним критерієм діяльності підприємства є рентабельність, на відміну від командно-адміністративної економічної системи, основним показником ефективності якої був обсяг виробництва. Калькуляція собівартості виробленої продукції, проведена в кінці виробничого циклу, окремими економістами визнана «посмертною», яка не дає абсолютно ніякої користі підприємству. Тому в даний час необхідно максимально підвищити оперативність й достовірність інформаційного забезпечення управлінського апарату шляхом відповідних змін у методології обліку.

Значний інтерес для України представляє вибір раціональної системи бухгалтерського обліку. Аналіз зарубіжного досвіду з цього приводу свідчить про суттєві відмінності у структурі і спрямованості облікових систем різних держав, спричинених особливостями історичного, соціально-економічного і політичного розвитку. Зокрема, бухгалтерський облік у США і Великобританії орієнтується на інформаційне відображення руху капіталів. Така ситуація спричинена домінуючим впливом інвесторів та кредиторів у фінансово-господарській діяльності підприємств. Цим пояснюється значна аналітичність фінансових звітів, яка необхідна великій кількості дрібних інвесторів для аналізу рентабельності вкладених капіталів. У Німеччині та Японії облікова політика характеризується орієнтацією на банки та фінансові групи, кількість дрібних кредиторів є незначною. Відповідно інформація про діяльність фірм подається в менш деталізованому вигляді. Облікові системи Швеції та Франції в основному орієнтуються на інтереси держави, правила обліку чітко регламентовані законодавством країни. Особливістю облікової політики

Бразилії, Аргентини, Венесуели є коригування показників обліку й звітності відповідно до рівня інфляції.

У виборі оптимальної системи ведення обліку значну роль відіграє чинна система законодавства. Хоча національні облікові системи істотно відрізняються одна від одної в силу соціально-економічних і політичних причин, їх сукупність можна умовно розділити на дві великі групи: «жорсткої регламентації» і «м'якого дозволу». В країнах першої групи, які представляють в основному Центральну Європу, «дозволено те, що дозволено», тому правила обліку чітко регламентовані та орієнтовані на законодавство держави. У другій групі країн, де превалює принцип – «дозволено те, що не заборонено» (США, Канада, Великобританія), відповідно більш гнучкі облікові системи.

На нашу думку, чинна система законодавства та сучасний стан економіки України передбачають необхідність функціонування системи бухгалтерського обліку, яка орієнтується на державні інтереси, підпорядковується потребам макроекономічного регулювання ринкових відносин і потребує чіткої регламентації облікових процедур. При цьому слід цивілізовано ставитись до захисту економічних інтересів власників та інвесторів. Поступове поглиблення та удосконалення ринкових відносин дозволить застосувати більш гнучку систему бухгалтерського обліку, яка орієнтуватиметься на широке коло інвесторів і пом'якшено регламентуватиметься законодавством держави.

Юлія Бужак

викладач,

Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ

МЕНЕДЖМЕНТ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття "менеджмент імпоротної діяльності" - порівняно нове. Для того, щоб з'ясувати його суть і особливості, необхідно спочатку з'ясувати зміст поняття "зовнішньоекономічна діяльність", яка включає в себе експорт і імпорт.

На думку ряду спеціалістів, поняття "зовнішньоекономічна діяльність" (ЗЕД) з'явилося в Україні з початком економічної реформи, в 1987 р. Одним з центральних напрямків даної економічної реформи була децентралізація зовнішньої торгівлі, надання підприємствам права безпосереднього виходу на зовнішній ринок і стимулювання розвитку ЗЕД на рівні господарських суб'єктів [2]. В результаті проведення економічних реформ в зовнішній сфері сформувалося два поняття: "зовнішньоекономічні зв'язки" і "зовнішньоекономічна діяльність" (ЗЕД). На відміну від ЗЕЗ, які являють собою різні форми, засоби і методи зовнішньоекономічних відносин між країнами, ЗЕД висвітлює зовнішньоекономічну діяльність на рівні виробничих структур (фірм, організацій, підприємств, об'єднань і т.д.). ЗЕД можна визначити як сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій підприємства, пов'язаних з його виходом на зовнішній ринок та участю в зовнішньоекономічних операціях.

Основними мотивами розвитку імпоротної діяльності на рівні підприємства є:

1. Розширення ринку збуту своєї продукції за національні межі з метою максималізації прибутку.
2. Закупка необхідної імпоротної сировини, комплектуючих виробів, нових технологій і обладнання за кордоном.
3. Залучення іноземних інвестицій з метою модернізації виробництва, зміцнення свого потенціалу і конкурентних позицій на світових товарних ринках.